

THE LUTHERAN

UNIVERSITY HERALD.

No. 9.

December 1, 1892.

A pedagogical literary and social Monthly.

50 Cents pr. annum. / Vol. II.

En Julemorgen.

Det var Juledags Morgen, og det en af disse ægte nordiske, med snedækkede Marker og en Kulde, som bragte hvert Fodtrin til at give Gjenlyd. Klart skinnede vistnok Solen ned paa det hvide Tæppe, men Kulden var dog stærkere og syntes ligesom at tilfryse selve Solstraalerne, forinden de kunde naa den tilfrosne Jord. Nu og da syntes det, som om en Straale var varmere, end de andre, og fra en Smaagren vilde Sneen dryppe ned, men straks igjen kom der en kold, gjennembrængende Vind pibende gennem Grenene; det var aabenbart en Protest mod, at Solen skulde blande sig ind i Vinterkongens Arrangement.

Og hvor indbydende laa ikke den kjære, gamle Kirke der paa denne herlige Juledags Morgen. Det var, som om dens Urværdighed tusindfold blev forhøjet ved disse snedækkede, ranke Stammer i deres tause Majestæt. Og indvendigt — o, hvor smukt var den ikke prydet med friskt grønt!

Det er Juledags Morgen. To og to komme Skolebørnene marscherende ind, rødmeude af Kulden, men varme i sin simple Dragt. Derefter følge de ældre, og snart er Kirken fuld. Den kjære, velerværdige Herrens Tjener er ogsaa rede. Mangen Juledags Morgen har han staaet paa det samme Sted, og naar han idag ser ud over Flokken, er der tet fremmed Ansigt for ham. Døbt har han mere end

Halvdelen af dem alle; konfirmeret og viet har han, paa saa Undtagelser nær, dem alle, og hvor skulde det Hjem findes blandt de her forsamlede, hvor han ikke skulde have vel dett Glæden, men ogsaa hjulpet at bære Sorgen, ja, fra hvilket han ikke skulde have været med at bringe en eller anden kjær til Hvile! Foran ham laa den Bibel, fra hvilken han havde forelæst dem saa mangt et velsignet Ord.

Det sidste Vers af Salmen var sunget, da Indtrædelsen af en fremmed for et Dieblit tiltrak sig Forsamlingens Opmærksomhed. Det var ngt at se en fremmed inde mellem disse tætte Graner, og hvor sagte hin fremmede end syntes at træde, bemærket blev han dog af dem alle. Det var en hoi, velbygget Mand, hvis solbrændte Ansigt vidnede om Rejser under en varmere Himmel end heroppe i det høie Norden, medens ellers hvert enkelt Træk syntes at røbe ham som en af dettes Søner, og Andagten, hvormed han fulgte ethvert af den gamle Værers Ord, viste, at det var en kendt Røst, som her lød til ham.

Saa gik da Tjenesten sin uforstyrrede Gang. Det var det samme gamle og dog evigt nye Budskab, som blev givet i

enfoldige, men kraftige og hjærtelige Ord, hvis Virkning ogsaa syntes at læses i de unges, som de gamles Ansyn.

Prædikenen var tilende og snart efter Gudstjenesten slut. Som Klokketoner havde kaldt Tilhørerne tilsammen, saaledes fulgte de dem ud. Med de andre kom ogsaa den frem-

En Julemorgen.

mede, noget langsomt, som om han ugjerne rev sig løs fra Helligdommens Stilhed. Og medens Menigheden hiliede hverandre med: Glædelig Jul! for saa hver at drage til sit Hjem, blev den fremmede staaende ene for sig selv der tilbage, sagteligt rettende sin Fod henimod de snedækkede Grave.

Hoortil dette Suf?

Det kom fra Barndommens Minder, som vare gjenopvaagne og nu gjorde ham tvivlsom.

Da aabnes Sakrastiets Dør, og ud triner den graahaa-rede Herrens Tjener. Idet han nu forsigtigt baner sig Vej imellem Gravene, for ligesom ei at forstyrre de forudgangnes Ro, bliver han ogsaa var den fremmede, som med et blandet Udtryk af Verbødighed og Hengivenhed følger ethvert af hans Skridt.

Med hine gode gamle Dages Høflighed løfter den venlige Hyrde paa sin Hat. „Glædelig Jul og et velsignedt Nyt-aar tillader jeg mig at ønske Dem efter vor Skik!“ Med denne Hilsen vil han gaa videre, da den fremmede træder et Par Skridt henimod ham og i en hurtig, men dybt bevæget Tone udbryder: „Fader, kender Du mig ikke?“

Den gamle Mand blev bleg og vaklede tilbage, som om han havde været skudt.

„Karl!“ raabte han efter et Dieblil, under hvilket han syntes vanskeligen at kunne drage sit Aandedræt. „Kan det være — er det — skulde det virkelig være min Søn? Skal jeg ifandhed leve at se ham igen med disse mine gamle Dine?“ Og med et langt Kjærlighedens Blik slutter han den unge Mand til sit Hjerte. „Trofaste Gud, nu dør jeg glad, nu er jeg rede!“

Salige Nøde!

Og dog, midt i Gjenhynets Glæde, hvilket tungt Spørgsmaal: „Fader, hvor er min Moder?“ Thi stille drager Oldingen den gjenfundne Søn med hen til en af hine Grave, hvis Dverfskrift viser ham, at hun længe har slumret under det kolde Dække. Der knæle de ned — læser, lader os ikke forstyrre dem! Den angrende Søn skrifte sine 20 Aars Synder — men nu er det alt glemt, alt tilgivet. Den omme, længtende Moders Betsignelse i Dødens sidste Time har ventet paa denne Stund. Der er Glæde i Himmelen — der er Glæde paa Jord. Tre være Gud i det højeste, Fred paa Jorden og i Mennefsken en Velbehagelighed! Amen.

Fra Østerland.

(Efter forskjellige Rejsebeskrivelser.)

Den Hellige Gravs Kirke. — Tyrus. — Jordan. —

St. Sofia Moskeen.

(Slutning.)

Efter det babyloniske Monarkis Fald fik Tyrerne ved Persernes Hjælp en Slags Uafhængighed og erhvervede sig atter Rigdomme indtil Alexander den Store i Aaret 320 f. Kr. endeligt underkastede sig dem. Efter forgiæves at have forsøgt paa at indtage Staden fra Østiden, byggede han fra Landsiden den forhen omtalte Molo over Kanalen fra Stranden. Imellem Palene blev der væltet store Stenblokke og Meget af den gamle

Stads Ruiner, hvilket jo var forudsiget ved Profeten Ezekiel, sigende: „De skulle faste Dine Stene og Dit Træ og Dit Støv midt i Vandet.“ Da Moloen var færdig, blev Staden angrebet saavel fra Land- som Østiden og efter syv Maaneders Beleiring brændt. Da fuldkommedes Herrens Ord ved Profeten Zacharias: „Og Tyrus byggede sig en Befæstning og sankede Sølvsom Støv og opgravet Guld som Dynd paa Saderne. Se, Herren skal fordrive den og slaa dens Magt paa Havet, og den, den skal fortæres med Jld.“ Staden fik atter nogen kommerciel Betydning under Seleuciderne, og efterat Romerne havde erobret den, istandsatte Hadrian dens Forsyningsværker og gav den Privilegier som en romersk Koloni. I Aaret 639 efter Kr. faldt den i Saracenernes Hænder, og i Aaret 1124 blev den taget af Korsfarerne efter fem Maaneders Beleiring. Af Korsfarerne blev den i Aaret 1289 overgivet til Mamelukerne.

Den nuværende By eller Landsby optager den østlige Del af Halvøen. Husene, der ere byggede af en god Stenart, ere omgivne af Vin-, Palme-, Figen- og Granatæbletræer. Paa den øvrige Del af Halvøen dyrkes for det Meste Tobak. Jndvaanerne, hvis Antal beløber sig til omtrent 3,000, ere for Størstedelen Mohammedanere. Man ser endnu Levninger af den gamle Dobbeltmur, ligesom ogsaa af den berømte Dregines's Kathedralkirke, i hvilken Eusebius prædikede, og som skal være bleven bygget paa det Sted, hvor enten Jupiter Olympos eller Herkules Tempel skal have staaet. Man finder forresten en Mængde ituflagne Søiler spredte over hele Halvøen. Havnen, ved hvis Indløb der staa to Taarne, er, som allerede fortalt, opfyldt af Sand- og Sølestumper og saa grund, at kun Fiskerbaade kunne løbe ind i den. Der er i samme nogle nøgne Klipper, hvorpaa Fiskerne udbrede sine Garn. Man bliver herved levende mindet om Profetens Ord: „Jeg vil bortføie dens (Staden Tyrus's) Støv af den og gjøre den til en høj Klippe. Den skal vende til at udbrede Fiskegarn paa midt i Havet; thi jeg, jeg har talet det, siger Herren.“ I Klippehuler har man i Urner fundet Skal af Purpurnekten, der endnu findes i Havbugten ved Akka, men ikke i saadan Mængde som i Fortiden. Den sande Purpurfarve var en Blanding af en mørkerød og en mørkeblaa. Jakobs Betsignelse over Asfer: „Han skal give kongelige Prydelser,“ blev saaledes opfyldt.

Høiene og Sletterne omkring Byen ere overordentligt frugtbare, omendstjont de nu ere bedækkede med Ukrud og Tidfler, da der mangler Hænder til at dyrke dem.

Ikke langt fra Tyrus er der nogle mærkelige Brønde af stort Omfang og gammel Struktur. Landbefolkningen kalder dem i Almindelighed „Kas-el-Min.“ Man antager, at de skrive sig fra Salomons Tid, hvorfor de ogsaa kaldes „Salomons Brønde.“ De svære, cementerede Mure have sig omtrent tyve Fod over Jorden. Den største er omtrent tyve Alen i Diameter og ti Alen dyb. Vandet bobler bestandigt op fra Bunden. Disse Brønde forsynede den gamle Stad med Vand gennem en stor Vandledning, hvoraf der endnu er Ruiner.

Ikke ret langt fra disse Brønde ser man et stort Gravminde, der hviler paa nogle uhyre, hugne Stene. Landbefolkningen kalder det „Hiram's Grav“.

Bed Middagstid den 29de Mai 1458, da hele Konstantinopel var i Sultan Mohammed den Andens Magt, holdt denne sit Indtog i Staden gennem den romerske Port, som nu kaldes „Top-Kapasfi“ (Kanonporten), i hvilken de store tyrkiske Kugler fra Beleiringstiden endnu sidde.—

Erobreren var omgivet af sine Bezirer, Paschaer og Gardister. Han red først hen til den pragtfulde „Hagia Sofia“ for at tage den i Besiddelse. Han kunde ikke tilbageholde sin Beundring ved Synet af dens Skønhed og Rigdom. De syv hundrede Marmorsoiler, Evangelisternes, Apostlernes og den hellige Jomfrues Billeder tilligemed Korset, Alt i rig Mosaik, tildrog sig i Særdeleshed hans Opmærksomhed. Efter at have været helt oppe i den vidunderlige Skjæppe, gennemvandrede de talrige Gallerier og underjordiske Hvelvinger befalede han Muezzinerne, som ledsagede ham, at falde de Troende sammen til Bøn. Derpaa steg han selv op paa Høialteret og forrettede sin Namaz.—Saaledes blev den uforslignelige St. Sofia indviet til den falske Profets Dykkelse; saaledes blev, som Historikskriveren Phranzes skriver, „Guds Viddoms Helligdom, hans Herlighedens Throne, Jordens Undervært, bygget til Herrens Ære, omdannet til et Bederstygghedernes og Nædsfiernes Sted.“—

St. Sofia eller Aya (hellige) Sofia, som den kaldes i Konstantinopel, frembyder udenfra slet ikke noget Smukt og Imponerende. Ved at betragte Moskeens Ydre føler man sig vistnok skuffet; men saasnart man træder ind, bliver man aldeles stum af Henrykkelse og Beundring.—Hvilket uhyre Rum! Kuppelen ser ud som en Himmel. Gallerierne synes at kunne rumme Tusinder og atter Tusinder. Man bliver til et Støpgran under disse kæmpemæssige Hvelvinger; man synker sammen i sin Intethed ligeoverfor den Gud, til hvis Ære dette Tempel er bleven opført!—Hvad er vel Domkirkerne i Köln, Antwerpen, Paris, Wien og Venedig mod St. Sofia! „Jeg har ikke set Peterskirken i Rom,“ skriver en Rejsende, „men Skjønnere, som have set den og St. Sofia, have sagt mig, at den sidste er langt at foretrække.“ „St. Sofia er et Tempel, men det er ikke Peterskirken,“ sagde Fredrikke Bremer, da hun besøgte Konstantinopel.—

St. Sofia er opført af Keiser Justinian i det sjette Aarhundrede paa det Sted, hvor Konstantin den Stores Tempel af samme Navn havde staaet. Den er bygget af Tegsten fra Den Rhodus. Paa hver Tegsten stod de Ord: „Gud er midt i den, den skal ikke rokke; Gud skal hjælpe den, naar Morgenen frembræder“ (Ps. 46, 5. 6.).—Antemios fra Tralles og Zsidoros fra Milet lagde Planen og forestode Arbeidet. For at pryde det nye kristne Tempel udplyndrede man de gamle, hedenske Templer. Saaledes bleve otte grønne Serpentinsoiler fra Dianatemplet i Efesus, otte Porfyrisoiler fra Solens Tempel i Baalbek, andre af hvidt Marmor fra Cybeles Tempel i Syzikus og Porfyruerne fra Ruinerne i Pergamos førte til Konstantinopel. Man bedækkede Murene med Mosaik af Guld og Edelstene, og da Alt efter ellers Aars Arbejde var færdigt, udbød Justinian med Henrykkelse: „Ære være Gud, som har fundet mig værdig til at fuldende et saa stort Værk! O Salomon, jeg har overtruffet Dig!“

Tyrkerne have vel overfattet Mosaiken, men den stinner

dog paa flere Steder igjennem.—Alteret, der var forfærdiget af et nu ukendt Metal, som skal have været en Blanding af Guld, Sølv, Bronze, Jern og kostelige Stene, er erstattet med en Plade af rødt Marmor, som angiver Retningen mod Mekka. Over denne Mihrab hænger et gammelt udflidt Tæppe, som skal være et af de fire, paa hvilke Mohamed forrettede sin Bøn.—Store, grønne Plader med Koransprog, skrevne med uhyre Guldbogstaver, ere ophængte paa Væggene. Prædikestolen (Mimbar), paa hvilken Rhetikeren staar og læser af Koranen, læner sig til en af Søilerne, som bærer et Sidegalleri. Han bestiger den ikke uden med Koranen i den ene Haand og en Sabel i den anden, for at antyde, at Moskeen er en erobret Moske.—Mange lange Snore med Strudsæg hænge ned fra Hvelvingerne. Højt og her hænge ogsaa Kysekroner i Form af et X.—Straamatter bedække det flammede Marmorgulv om Sommeren, Tepper om Vinteren.—Over de bedende Skarer nedkastes fra Kuppelen et Vds, der i Solstinsveir har en eiendommelig Farve.—I de store Haller er det tyst og stille. Der hersker et vist Dø. Man føler, at den sande Gudstjeneste er vegen derfra.—

Førend vi forlade St. Sofia, vil vi meddele et Sagn om Kuppelen. Efter den tyrkiske Historikskriver Evlia lyder det saaledes: Da Mohammed blev født, blev den Del af Kuppelen af Aya-Sofia, som vender mod Kaaba, ødelagt ved Jordstjælv, og omendskjøndt man syv Gange gjorde Forsøg paa at istandsætte den, nyttede det dog ikke. Den styrkede igjen sammen.—Endeligt aabenbarede Profeten Elias sig for en græs Munk i Sikkelse af en Eremit og tiltalte ham saaledes: Vid, at nylig er i Mekka født en Profet ved Navn Mohammed. Han alene kan istandsætte Eders Kuppel. Uden Spyt af hans Mund fastne Stenene ikke Men blandes hans Spyt med Vand af Riden Benzem og med Sand fra Mekka, bliver det til et fast og varigt Bindemiddel. Da dette var udtalt, forsvandt Profeten.—Tre hundrede græsle Munk omgjorde derpaa sine Lænder og reiste først til Damaskus og siden til Mekka, og da de her traf Abu-Taleb, Mohammeds Onkel, aabenbarede de for ham sine Onsker. Abu-Taleb, som var i godt Lune, fyldte straks en Skaal med Blak, dypede Fingrene paa Mohammeds højre Haand deri og sagde til ham: Tryk din Haand af paa dette Gazellekind til et Vidnesbyrd om, at Dit Folk ikke skal kræve Hovedskat (Haratsch) af Munk og Geistlige, men at de skulle være frie for Tribut.—I samme Dieblif som Hans Hellighed var i Begreb med at tage sin højre Haands Fingre op af Blakket, greb en af de græsle Munk den glørværdige Haand og dypede den saa dybt ned i det, at den blev ganske sort. Da raabte hans Hellighed i retfærdig Vrede: Det vil engang ske, at mit Folk ved denne min Haand vil beseire, underkue og beherske Eder Alle. Med disse Ord trykkede han sin velsignende Haand paa Pergamentet. Hele Haanden var tydeligt aftrykt, og det indtil denne Dag hos Osmans Slægt brugelige Haandtegn (Tura) er intet Andet end en Efterbillelse af hin glimrende Haand, hvis Herredømme anerkjendes af hele det islamitiske Rige.—Derpaa traadte en anden Munk frem, bukkede dybt og sagde: O Mohammed, Kuppelen paa vort Tempel Aya-Sofia i Konstantinopel er meget befordiget. Syv Gange har vi forsøgt at udbedre Staden, —men forgæves; Stenene ville ikke hænge sammen. Men

derfor Du vil give os lidt Spyt fra Dine hellige Køber, ville vi blande det med Sand fra Zenzem og Sand fra Mekka, og da vil det nok gaa. — Mohammed indvilgede straks, idet han spyttede i en liden Daase og rakte Munkene den. — Munkene gik glade bort, belæsede syv Kameler med Sand fra Zenzem og halvfjerdsindstyve Kameler med Sand fra Mekka og vendte saa tilbage til Stambul. Der lavede de et Bindemiddel af Profetens Spyt og nævnte Substantser, og nu lykkedes det at faa Ruppelen istand. — Mohammed II. Grobreren, lod en hul, forghlidd Kugle ophænge midt i Ruppelen. — Under denne Kugle forretter Profeten Elias sin Andagt, og er han bleven seet af mange Hellig.

University

kaldes ogsaa Stoppestedet ved vor Skole. Nu har vi da, Gud ske Lov, Tag paa Skolebygningen. Som før meddelt er Skinglen til Taget ca. 200 Tusinde skaffet af velvillige Bidragshydere i Pastor Jørgensens Menighed ved Stanwood. Men Tagrinder og de nødvendige crestings og Tin paa den flade Del af Taget samt Arbeidet paa alt dette fuldt færdigt og malet koster ikke mindre end \$500.

Flere og flere Venner af vort Samsund og Arbejde her ankommer. Og det tjener til stor Opmuntring, især da de finder Behag i Stedet og bosætter sig her ved Skolen. Nyelig er saaledes Hr. Ole D. Bakum fra Jackson Lake Menighed, Minn., samt Andersen fra Belgrade, Minn., ankomne. Begge har Familie. De er hjertelig velkomne. Herren give, at de her maa se mange hyggelige Dage, dem selv og andre til Gavn.

Med det samme maa vi sende den Hilsen til de ældre Menigheder, som med Bedrøvelse ser en Del af sine Menighedslemmer flytte saa langt, at de ikke maa synes ilde derom, men huske paa, at Herren har sagt til Menneffene, at de skal opfylde Jorden.

Ifølge en Naturlov sker ogsaa dette, og da maa de Kristne blande sig ind i Brimmelen og se til at være Jordens Salt. De som kommer herud, vil nok ikke staa ledige paa Torvet.

Her kan erfarne og erkendelsesrige Kristne udfolde en velsignet Virksomhed, om muligt langt mere end i en gammel Menighed. Derfor lad tro Lutheranere, det er, erkendelsesrige Troende komme og Hjælpe os med det kirkelige Arbejde her. Snart skal vi stifte en Menighed her ved Skolen.

Hvorfor skulde ikke Kirkefolket gjøre det?

Det ser ud til, at vort Kirkefolk omtrent alene skal opføre ogsaa denne store Skolebygning, som kaldes Pacific Lutheran University her ved Tacoma. Og dog har der været gjort Forsøg paa, at lade rigere og mægtigere Folk faa tage et dygtig Tag med os, men Forsøgene har ikke villet lykkes paa den Maade, at vi har opnaaet nogen Penge. Vi har havt Foretræde for en stor og i Verdens Dine mægtig Commercial Club her i Tacoma. Vi foreslog, at de skulde aber-

tere sig selv og Byen ved at tage paa sig en Del af Omkostningerne ved Byggearbejdet s. Ex. ved at sætte ind i Skolen et godt Opvarmings- og Væshningsapparat, men Resultatet er hidtil kun en Del pene Ord og gode Måner, som ikke naar langt til at bygge med. Vi har ogsaa gjentagne Gange henvendt os til Millionærer med Begjæring om, at de vilde træde i Stanfords eller Rockfellers Fodspor, hvad Bidrag til Skolen angaar, men nei, hidtil har kun Kirkefolket svaret paa vore Henvendelser. De har trolig indfundet sig med kjarlige Opmuntringsord, milde Gaver og anden Pengehjælp. Og hvorfor skulde det ikke være saa? Det er rimeligvis en Feil af os, naar vi har ventet og begjæret Hjælp fra andre.

Trods Kirkefolkets megen Skjæbelighed er det dog de, som søger at modstaa Synden, ogsaa Pengegjerrigheden, og øver sig i at give og meddele og arbejde for det, som har varigt Værd og skal tjene til Guds Riges Fremme. Og er det vel noget at rose sig af, om vi gjør dette, og om vi var i Stand til at gjøre mange Gange saa meget som vi gjør? Nei, visse- lig ikke. En Kristen ved, at Herren har givet ham de himmelske, uforgjængelige Skatte, som han slet ikke har fortjent, er det da saa rart, om han vil bruge til Herrens Tjeneste en Del af de jordiske Ting, som Herren selv alene eier og har givet os som Laan og Legetøj, medens vi en Stund vandrer her paa Jorden?

Biskop har Skolen faaet en Del Eiendom af saadanne, som ikke er Kirkefolk, men dette skede netop fordi de vidste at Skolen skulde bringe dem Værdien igjen med gode Renter. Dette har aldrig været fordulgt. Men de Kristne yde sine Bidrag for Herrens Skyld af Taknemmelighed for hans Naade. Vi vil fortsætte dermed.

Jay Gould er død,

og spørger nogen, hvormeget han efterlod sig, da kan enhver trygt give det bekjendte Svar: han efterlod alt det han havde. Nogle Tusinde af hans Willieener blev rimeligvis begravet med ham til et Vidnesbyrd om, at the almighty dollar, naar det kommer til Stykke, dog ikke er saapas meget værd, som de henfaldende Levninger af en stakkels Mammonstræl.

Gould var en af dem, som viste, at han vilde vorde rig, og om saadanne siger Guds Ord, at de har „gjennemstunget sig selv med mange Smærter“. Hvori nu disse Smærter bestaar og hvorledes Stinget sker, er det ikke godt for en fattig at forstaa eller forklare. University Herald har fra sin Begyndelse vidst, hvad det vil sige at være fattig og pengeløs. Det er slet ikke morsomt, men bringer mængen en sur Dag og Stund. Det er som om Landmanden maatte til at pløje og harve sin Mark uden Plog og Harv med bare Fingrene. Og alligevel vilde vi ikke blytte Lod med Jay Gould. Paa Afstand ser det nok ud som om det skulde være morsomt at have saamange Penge som Jay Gould, men da regner man ikke med de „mange Smærter“ og Sting som følger med Pengene. En stor amerikansk Avis havde nylig en lang Liste af Navne paa Rigmand, der netop paa Grund af sin Rigdom enten havde endt sine Dage i Ga-lehuset eller ogsaa for kortere eller længere Tid havde været

helt galne eller halvgalne. Blandt de sidste var vistnok ogsaa Jay Gould en Tid.

En Ting er ialfald vist, og det er, at den Hellig-Aand ikke har mange Opmuntringsord for dem, som ville vorde rigt i denne Verden, medens han har de herligste Forjættelser for de fattige. Men lad os se til at vi er fattige ikke for

Kirkeindvielse.

Af alle Mærkedage i en Menigheds Historie findes neppe nogen, der saaledes staar iøstende og manende i Erindringen, eller der saaledes lever sit uudslettelige Indtryk

Juleaften i det kristelige Hjem.

vor Diarsheds og daarlige Husholdnings Skyld men for Kristi Skyld, og at de, som har denne Verdens Gods, maa lære at gjøre sig Venner ved den urette Mammon, at Verden kan se, hvorledes en Kristen formaar at gjøre den almægtige Dollar til sin undergivne Træl. Det er ikke saa let en Sag.

Hjerterne, som den Dag, hvorpaa en Menigheds nye Kirke indvies til Herrens Tjeneste.

En saadan Mærkedag var 20de November for den her i Seattle værende norske, evang.-Luth. Immanuel's Menighed, og sikkert er det, at af den store Skare, som havde indfundet sig for at overvære Høilideligheden, kun saa vil kunne glem-

me de Avorsord, som da blev talt, eller den Stund, da Formand Koren i den treenige Guds Navn indviiede, hvad der var beredt til Brug for Herrens Ord og Saframenter.

Foruden Formand Koren og Menighedens Prest, Past. Hoel, deltog ogsaa Formand Harstad og Past. Christensen fra Tacoma og Past. Nissen fra Astoria, Or., i Judvielses Handlingen. Pastorerne Sperati og Foss havde ogsaa lovet at være tilstede, men den forfærdelige Oversvømmelse, man da havde langs Elvedragene der nordpaa, havde affaaet al Forbindelse med Seattle og gjorde det umuligt for dem at komme ned itide. Past. Sperati fik saaledes ikke Anledning til at forstjonne Festen med sit udmærkede Orgelspil, hvortil mange havde glædet sig.

Skjøndt vi jo nu har Regntiden her paa Kysten, var dog Veiret den Dag meget gunstigt, og Kirken var fuldt indtil Trængsel. Saa glædeligt som dette var, kan man dog ikke andet end fristes til at tro, at Nysgjerrigheden visnok havde en farlig Finger med i at bringe en saa stor Skare til Kirken, men jeg haaber, at de Gudsord, som da blev talt, ikke vil vende tomt tilbage.

Past. Christensen læste den forefærdige Judgangsbon. Efter den sædvanlige Skriftlæsning og Salmesang intimerede Formand Harstad paa sin eiendommeligt hjertelige Maade over den 100 Davids Salme.

Formand Koren, som just befandt sig herude paa en Missionsreise, holdt Judvielsestalen. Hans Nærværelse ved denne høitidelige Anledning var en stor Glæde for Menigheden. Til Tekst havde han valgt 1. Tess. 1. 6—10.

At han allerede havde sat sig vel ind i herværende Forhold og lært Tidsaanden herude at kjende, derom bar hans Tale kraftigt Vidnesbyrd, og aldrig før har vel Guds Ords Sandheder saaledes klart, „direkte“ og gennemtrængende været fremholdt for nogen norsk Forsamling her i Seattle. Da Formand Koren har lovet, om Tiden tillader det, at lade sin Tale trykke, vil jeg ikke forsøge at gjengive noget af dens Indhold, men kun udtale det Haab, at han maa se sig istand til at efterkomme Anmodningen. Vaade Menigheden gennem sin Prest og den her samtidigt forsamlede specielle Prestekonferents opfordrede Formand Koren til at lade TALEN trykke, da det ikke alene vilde være hjært for dem selv at have den, men ogsaa vore Benner i Osten vilde glæde sig derved.

Et Offer paa omtrent \$50 blev østaget til Menighedens Byggesond.

Om Aftenen prædikede Past. Nissen.

Kirken, der har kostet omtrent \$1500, er 30 × 45 Fod, med en Sidefløj 7 × 26 Fod; Koret er 6 × 14 Fod; Taarnsoden 9 × 9 Fod, og det hele Taarn vil, naar engang Spiret bliver bygget, blive omtrent 65 Fod. Sidevæggene er 16 Fod høje.

Naar det fulde subscribersede Beløb indkommer, vil der endnu hvile en Gjæld af omtrent \$275 paa Kirkebygningen, men jeg haaber med Guds Hjælp, at vi ogsaa faar den dækket.

Et meget pent Alterstet blev skænket Menigheden af Frisch Bros. her af Byen.

„Fred da med Huset, gjennemhuset,“ o. s. v. Se Landstads Salme 590, B. 7.

Seattle, som jo er en af de ældste Byer ved Puget Sound, havde allerede for 14—15 Aar siden en ganske betydelig skandinaviske Befolkning. Past. Chr. Jørgensen, som paa den Tid blev sendt herud af den norske Synode for at missionere, besøgte derfor ogsaa imellem denne By; men at organisere nogen Menighed herude fandt han dog ikke raadeligt. Det var derfor først for tre Aar siden, at noget Forsøg i den Henseende blev foretaget. Undertegnede kom da herud fra Minneapolis. Af Pastorerne Bangsnes og Peter Jensen havde jeg faaet den indstændigste Anmodning om at gjøre, hvad jeg kunde, for at samle de herværende Synodemedlemmer og om mulig faa en Menighed organiseret. Et Møde blev derfor i det Siemød sammenkaldt den 20de Februar 1890 i den svenske Augustanakirke her i Byen. Past. Jørgensen havde paa Anmodning indfundet sig for at bistaa med Organisationen; han ledede derfor ogsaa Mødet.

Efterat han havde forklaret for de tilstedeværende Mødets Hensigt og lagt dem paa Hjerte Betydningen af en Menighedsordning, fremlagde han til Grundlag for den paa-tænkte Organisation en Konstitution, der var brugt af hans egne Menigheder ved Stanwood.

Af de tilstedeværende blev 33, hvoraf 10 stemmeberetigede Medlemmer, indmeldte til Optagelse i Menigheden. Til midlertidige Embedsmænd valgtes: G. Larsen, John Yunk og H. Erickson som Trustees'er; J. Erickson til Sekretær, og E. Berrum til Medhjælper.

Da Past. Jørgensen ikke kunde love at betjene den ny-stiftede Menighed saa ofte, som ønskeligt maatte være, besluttedes ved et senere Møde at bebyndige Pastorerne Peter Jensen og Bangsnes til paa dens Vegne at talde Prest. Disse udstedte da kald til den nu hensovende Past. M. Koesfod, som ogsaa tog sig en Tur herud for at undersøge Forholdene og se, hvad Grunde han og hans Menigheder maatte have at tage i Betragtning, naar Spørgsmaalet om hans Kaldelse skulde behandles.

Past. Koesfod prædikede to Gange, medens han var her, og vandt ved sit fromme, kristelige Alder og sin kraftige og usorfalskede Fremholden af Guds Ords Sandheder alle deres Hjertes, der havde den Glæde at mødes med eller høre ham. Skuffelsen var derfor stor for denne Menighed, da Past. Koesfods Menigheder fandt sig bespriet til at nægte ham at modtage Kaldelsen herfra.

Da Menigheden om Høsten 90 fremdeles var presteløs, blev Past. Langseth, der var udsendt af Minnesota Missionskomite for at missionere i Tacoma og Omegn, anmodet om at betjene os, saa vidt Omstændighederne tillod ham, hvilket han ogsaa godhedsfuldt gjorde. For omtrent tre Maaneder havde nu Menigheden ganske regelmæssige Aftengudstjenester.

Kort før Jul samme Aar kom Formand Harstad herud i Anledning af Skolesagen.

Mismod havde betaget flere af Menighedslemmerne, og enkelte havde forladt os, men Formand Harstad opmuntrede Menigheden til ikke at tabe Taalmodigheden og til ei at forsage, om det end tog Tid med at faa egen Prest, men sætte sit Haab til Høstens Herre, at han nok i sin Tid vilde sende Arbejdere til sin Vingård. Formand Harstad overtog nu selv for en Tid Betjeningen, indtil i Januar 91, Past. G.

Guldbranden fra Sioux Rapids, Iowa, kom hertil. Han havde nedlagt sit Embede i Osten og kom for om mulig at nedlægge sig her i Seattle. Stolefagen lagde nu saa meget Beslag paa Formand Harstads Tid, at han ikke saa sig istand til at varetage Betjeningen af denne Menighed, som han ønskede det, og han raadede den derfor til at udstede et midlertidigt Kald til Past. Guldbranden. For omtrent tre Maaneder betjente denne nu Menigheden, men reiste saa af Grunde, som ikke her behøves at angives, tilbage til Iowa igjen. Formand Harstad med Bistand af Past. Langseth og Moses, der opholdt sig herude for sin Helbred Skyld, overtog nu atter Betjeningen.

Men det var indlysende for enhver, at skulde Menigheden have Haab om Fremgang, maatte den have sin egen faste Prest. Det stadige Skifte havde i høi Grad svækket dens Stilling, idet de udenforstaaende havde tabt Troen paa dens fremtidige Bestaan, og intet er skadeligere i udbortes Henseende for en Missionsmenighed.

Da nu Spørgsmaalet om Prestekaldelse atter kom op, kunde Menighedslemmerne ei enes og besluttede derfor at lade Sagen bero. Enkelte af os havde det Haab, at Minnesota Missionskomite vilde komme Menigheden tilhjælp, og deri blev vi ikke skuffet; thi allerede i Juli samme Aar blev Past. Hoel sendt herud for at missionere i Seattle og Omegn. Ved et Menighedsraad, som afholdtes en kort Tid efter, og hvor Formand Harstad var tilstede, besluttedes at kalde Past. Hoel til Menighedens Prest. Han var selv tilstede ved Mødet og erklærede sig villig til at modtage i Jesu Navn det ham tilfillede Kald.

Past. Hoel, der altsaa nu betjener Menigheden, er en sjelden begavet Mand, der med Kraft og Iver har kastet sig ind i Arbeidet for Guds Riges Fremme, og vi har Grund til at have de største Forhaabninger om hans Virksomhed. Dette er et meget vanskeligt Sted at arbejde paa. Bantrø, Foragt for Moderkirken og især den elendige, moderne Liberalisme, hvorunder man nu forsøger at dække endog det værste Kristusfiendskab, har i en sørgelig Grad gjenemshryet Maaften af vort Folk herude, og det gaar trægt og tungt med at bygge op en Menighed.

Og saa den strænge Kritik og de store Fordringer, en Prest er udsat for i en By som denne! Men Past. Hoel har lært at drikke af det Naadens evige Bald, der alene kan give ham Kraft og Mod til at bære Dagens Byrde og Hede.

For Past. Hoel kom herud, havde vi brugt den søvnste Augustanamenigheds Kirke for vore Gudstjenester, men maatte nu for at kunne have disse til de sædvanlige Tider leie en Hall. Dette var imidlertid baade en kostbar og lidet hyggelig Affære. Gudstjenesterne kan ikke i saadanne Lokaler faa det Præg, som de burde have, især naar man ogsaa ved, at paa det Sted, man Søndagskvæld sidder for at dyrke sin Gud og frembære aandelige Takoffer, der Tordagskvæld forud havde været Dans, Spektakel og Gudsbejpottelse, og naar man ikke kan vende sine Bine mod en eneste Væg, uden at Blikket mødes af et eller andet hemmeligt Selskabs charter eller noget andet af deres „Mariteter“.

Menigheden begyndte derfor allerede straks at se sig om efter en Kirkelot. Men Eiendommene var dyre og Menigheden temmelig fattig, saa det tog Tid, førend den fandt no-

gen Lot, der baade laa i et beleiligt Strøg, og som kunde faaes paa saa rimelige Betingelser, at Menigheden turde indlade sig paa Handel. Men sidste August tilbød en udmærket Leilighed sig, og Menigheden lod den ikke gaa ubenyttet. En Lot, hvorpaa der ogsaa er et ganske godt Hus, som nu benyttes til Prestebolig, blev kjøbt for \$2,800, hvoraf intet behøvedes at udredes Kontant, men alt henstillede paa 8 Aars Betalingstid til 8 pr. cent Rente. Alle, der har noget Kjendskab til Seattle Real Estate, siger, at vi fik Eiendommen meget billigt; naar dertil da ogsaa kommer en meget heldig Veligheden, høit og frit, med tre Streetcar Linier i en Afstand af en, tre og fire og en halv Block og med gode Udfigter til at faa en til lige forbi Kirkedøren, tror jeg, vi har Grund til at være glade og takke Gud.

For at faa Hjælp til Kirkebygningen blev Past. Hoel sendt plover med Anmodning til vore der bedre stillede Troesbrødre om Bistand, og det gik over Forventning godt. Menigheden turde derfor snart efter Past. Hoels Tilbagekomst tage fat paa Bygningen.

9de August besluttedes at kjøbe den nævnte Eiendom; den 20de August besluttedes at bygge, og den 20de November stod Kirken færdig.

I Sandhed, Gud har været god imod os; i en kortere Tid, end vi havde turdet haabe, har han ladet os fuldføre det Hus, der nu er viet til hans Tjeneste.

Ham være Ere derfor!

E. Berrum.

Judkomne Bidrag til The Pacific Lutheran University.

Samlet ved Thorbjørn Bjørnsen i Past. J. A. Thorsens Menighed.	
Fremont J. Thoe	\$5.00
Thorbjørn Bjørnsen	2.00
Hans N. Main	1.00
G. T. Teigen	3.00
Carl Williamson	1.00
Ole Gunnerson	2.00
Antros T. Kohn	1.00
Jørgen Evensen	1.00
John Amundsen	1.00
" " C. M. Beaver i Past. J. A. Thorsens Menighed	
Ole K. Quille	1.00
Syvrt D. Ostad	2.00
Eben Larsen	1.00
C. D. Howland	1.00
Martin C. Beaver	1.00
Miss Quale	5.00
Ole Dale	5.00
G. Gregeresen	3.00
en Ubenævnt	2.00
Stener Breanaas, Mayville, N. Dak.	10.00
A. D. Kingsrud, ved J. Weto, S. Dak.	10.00
T. Jensen, Spring Grove, Minn.	5.35

Oplosning paa Gaade i Nr. 7.

En Hilsen.

Tacoma Building & Savings Association

Spare-Bank,

Theaterbygningen Hjørnet af C og 9de Strs.

Naber daglig fra Kl. 10 til 3.

Løverdage fra Kl. 10 til 1 og 6 til 8 Aften.

Indbetalt Kapital \$100,000.

L. E. Post, President.

E. H. Hatfield, Vice President.

P. V. Caesar, Kasserer.

J. Le. B. Johnson, Assist. Kasserer.

Betaler 6 Procent aarlig Rente paa Spare-Indskud.

Renten krediteres kvartalsvis.

Ward T. Smith Company.

Incorporated April 10th, 1891.

Capital Stock Paid up, \$100,000.

*****

Room 505 California Building,

TACOMA, WASH.

* * *

Ward T. Smith Co. eier og sælger alle Lotter rundt Lutheran University. Lotterne sælges for 100 Dollars pr. Lot, 25 x 100 Fod, Hjørnelotter koster \$25 extra og sælges kun i Forbindelse med de 3 nærmeste Lotter. Betalingsvilkårene er: mindst 10 pr. Ct. Kontant og 5 pr. Ct. hver Maaaned eller 25 pr. Ct. Kont., 25 pr. Ct. om 6 Maaneder, 25 pr. Ct. om et Aar og 25 pr. Ct. om 18 Maaneder, — eller 50 pr. Ct. første Maaaned og Resten om et Aar eller 18 Maaneder. Er alt betalt inden 6 Maaneder, kræves ingen Rente, ellers er Renten 6 pr. Ct. For fuld kontant Betaling gives 5 pr. Ct. Afslag (Discount) af Kjøbesummen. Recording of Deeds koster \$1.25 for nogle og 1.50 for andre; en Abstract of Title koster \$2. Glem ikke at faa disse vigtige Papirer i Orden.

Frank D. Nash,

Lawyer,

Fidelity Building,

Co. 11th & R. R. Strs.,

TACOMA, WASH.

✻ ✻

Advokat Nash har bidraget til „Lutheran University“ og nu i over et Aar været vor Sagfører. Vi anbefaler ham paa det bedste, som en særdeles paalidelig og samvittighedsfuld Mand, hvem enhver trygt kan betro sine Sager til. —

THE LUTHERAN
UNIVERSITY HERALD

Udkommer en Gang om Maaneden og
koster forskudsvis

50 CENTS PR. AAR.

ADRESSE:

“THE LUTHERAN UNIVERSITY HERALD,”

California Building, Room 505,

TACOMA, WASH.

Redaktører: Past. B. Garstad og Past. P. Langseth.

* * *
Subskribentjamlere

faar paa 5 betalende Abbonenter den 6te frit.

Send ind straks Penge for en Aargang, 50 Cents.

Sto og Stovler

til billigste Priser og af bedste Sort

hos

S. Olson, 1912 Jefferson Av., Tacoma.

Fresh Spring Stock regardless of Cost sælges nu. Saa og se dig ud, hvad du ønsker. „Med med de høje Priser,“ siger S. Olson. Herald anbefaler paa det bedste.

Entered at the post office at Tacoma, Wash., as second class matter.